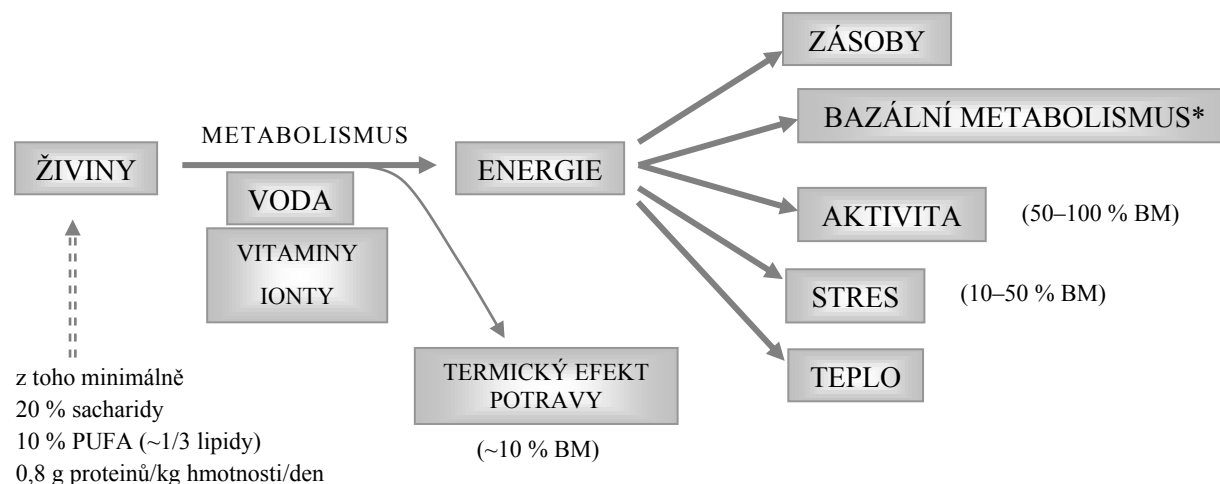

Vzájemné přeměny živin

Energetická bilance

*Při zvýšení tělesné teploty o 1 °C zvýšení BM o 10 %

1. Z jakých složek se skládá energetický výdej organismu?
2. Jaký je vztah mezi starší jednotkou energie kilokalorie (kcal) a SI jednotkou vyjádřenou v kilojoulech (kJ)?
3. Za jakých podmínek se měří bazální energetický výdej organismu?
4. Které z uvedených tvrzení je správné? Faktorem zvyšujícím BM je a) pohlaví (ženy mají vyšší BM než muži); b) tělesná teplota (horečka); c) onemocnění štítné žlázy (hypertyreóza); d) těhotenství a kojení; e) věk (s věkem roste BM).
5. Které hormony významně ovlivňují velikost BM?
6. Odhadněte váš bazální energetický výdej.
7. Odhadněte výkon aktivního studenta v semináři (ve wattech), je-li jeho tělesný povrch 1,73 m² (1 W = 1 J/s). (~ 170 W)
8. Určete, jakému výkonu ve wattech (= J/s) odpovídá bazální metabolismus 7 MJ/den. (81 W)
9. Vypočtete váš BMI a porovnejte s referenčními hodnotami.
10. Vypočtete, jaký energetický obsah má denní jídelníček, obsahuje-li 500 g sacharidů, 100 g proteinů, 90 g tuků a 20 g alkoholu (spalné teplo ethanolu 30 kJ/g). (14,22 MJ)

Vztahy mezi přeměnou základních živin v různých stavech

a) Resorpční fáze (bez fyzické aktivity, nadměrný přívod energie)

11. Který hormon hlavně ovlivňuje metabolismus v resorpční fázi?

12. Které metabolické děje typicky probíhají v této fázi? Popište základní rysy metabolismu lipidů, sacharidů a proteinů v této fázi.
13. Který lipoprotein bude zvýšen po příjmu potravy z vysokým obsahem sacharidů?
14. K čemu je potřebná glukosa v tukové tkáni?
15. Proč se v resorpční fázi netvoří ketonové látky?
16. Jaké látky vznikají z aminokyselin při nadměrném příjmu proteinů?

b) Postresorpční fáze (nalačno, bez svalové aktivity)

17. Který hormon hlavně ovlivňuje metabolismus v této fázi?
18. Které metabolické děje typicky probíhají? Popište základní rysy metabolismu lipidů, sacharidů a proteinů v této fázi.
19. Který typ lipasy se vyskytuje v tukové tkáni? Jakým způsobem je aktivován?
20. Které děje slouží k udržení glukosemie v postresorpční fázi?
21. Jak je zajištěno uvolnění glukosy z jaterního glykogenu?
22. Co je zdrojem energie v nepracujícím svalu a myokardu?
23. Které tkáně jsou v této fázi zásobovány glukosou?
24. Ve které tkáni probíhá ketogeneze, co je jejím zdrojem a příčinou?
25. Jak a kterými tkáněmi jsou ketonové látky využívány?
26. Proč játra nedokáží využít ketonové látky?
27. Vysvětlete, proč ketonové látky mohou být na rozdíl od mastných kyselin využívány CNS.

Hlavní rysy metabolismu za hladovění

28. Charakterizujte hlavní rozdíly v krátkodobém a dlouhodobém hladovění:
  - a) svalová proteolýza . . . . .
  - b) glukoneogeneze v játrech . . . . .
  - c) lipolýza v adipocytech . . . . .
  - d) produkce ketolátek . . . . .
  - e) zdroje energie v CNS . . . . .
  - f) zdroje energie ve svalu . . . . .
29. Jaké jsou hlavní priority metabolismu při dlouhodobém hladovění?
30. Jaký je podíl erytrocytů na spotřebě glukosy při dlouhodobém hladovění?
31. Jak se změní koncentrace hlavních energetických živin v krvi a) po 12 hodinách lačnění; b) po 3 dnech hladovění; c) po 3 týdnech hladovění?
32. Jak se při hladovění mění koncentrace ketolátek v krvi? Které tkáně využívají ketolátky při krátkodobém hladovění a které při delším hladovění?
33. Jak je částečně eliminována acidosa při hladovění?

34. Při stresové situaci (úlek, nebezpečí) je do krve z nadledvin uvolňován adrenalin. Rovněž dochází ke stimulaci adipocytů noradrenalinem uvolňovaným na nervových zakončeních. Výsledkem je zvýšené uvolňování glukosy z jater a mastných kyselin z tukové tkáně do krve. Co je smyslem těchto dějů?
35. Jakým způsobem působí hormony a neurotransmitery na buňky.
36. Jaké typy receptorů hormonů a neurotransmiterů rozlišujeme?
37. Popište receptor typu iontového kanálu, membránový receptor spolupracující s g-proteinem, steroidní receptor.
38. Jaká je role gonadotropních hormonů? Kde jsou produkovány?
39. Jaká je role ACTH a kde je produkován?
40. Jaká je role ADH a kde je produkován?
41. Jaká je role adrenalinu a kde je produkován?
42. Které hormony ovlivňují metabolismus vápníku?